

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

УХВАЛЕНО
Вченою Радою Одеського
національного медичного
університету
«04» червня 2020 р.
Протокол № 4

ПОЛОЖЕННЯ

**про порядок формування індивідуальних освітніх траєкторій
здобувачами вищої освіти
в Одеському національному медичному університеті**

I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Положення про порядок формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами вищої освіти (далі – Положення) розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (пункт 15 частини першої статті 62), Статуту Одеського національного медичного університету, з урахуванням концептуальних засад Положення про організацію освітнього процесу в Одеському національному медичному університету та містить основні вимоги щодо права формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами вищої освіти університету.

1.2 Цим Положенням визначається процедура формування переліку, обрання та подальшого вивчення здобувачами вищої освіти університету вибіркових навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, здійснення контролю за результатами навчання за обраними дисциплінами.

1.3 Положення ґрунтується на засадах студентоцентрованого підходу і вільного творчого навчання, що гарантує здобувачам вищої освіти побудову індивідуальної траєкторії навчання з урахуванням власного потенціалу, особистісного росту та своїх професійних інтересів.

1.4 Це Положення спрямоване на реалізацію таких завдань:

- надання можливостей здійснення поглибленої підготовки здобувача вищої освіти, що визначають характер майбутньої діяльності у межах базової спеціальності;
- сприяння академічній мобільності здобувача;
- формування компетенцій здобувача відповідно до вимог ринку праці на підставі особистих професійних інтересів.

1.5 Дія цього Положення поширюється на здобувачів вищої освіти, які вступили на навчання, починаючи з 1 вересня 2016 року, і навчаються за освітніми програмами та навчальними планами першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівня вищої освіти, укладеними з урахуванням законодавства про освіту та затверджених рішеннями Вченої ради університету.

II ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ

2.1. Освітня програма з будь-якої спеціальності містить нормативну та варіативну складову. Нормативний зміст освітньої програми зі спеціальності визначається стандартом вищої освіти, а варіативний – Центральною методичною комісією університету. Обсяг обов'язкових навчальних дисциплін має становити не більше 75 відсотків, а вибіркових навчальних дисциплін – не менше 25 відсотків загальної кількості кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС), передбачених для освітньої програми відповідного рівня вищої освіти.

2.2. Право вибору надається усім здобувачам вищої освіти. Кількість вибіркових дисциплін на наступний навчальний рік, кількість кредитів на їх вивчення, форми контролю визначаються робочим навчальним планом напряму підготовки/спеціальності, за яким навчається студент.

2.4. Вибір дисциплін варіативної частини освітньої програми здобувач вищої освіти здійснює при формуванні індивідуального навчального плану у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та робочим навчальним планом, з дотриманням послідовності їх вивчення відповідно до структурно-логічної схеми підготовки фахівця.

2.5. При виборі дисциплін здобувач має забезпечити виконання встановленого річного обсягу навчальних кредитів – 60 кредитів на навчальний рік.

2.6. Інформування здобувачів вищої освіти про вибіркові дисципліни та їх зміст відбувається шляхом створення Каталогу вибіркових дисциплін, який оприлюднюється навчальним відділом до 01 лютого поточного навчального року на сайті університету. Каталог містить портфоліо вибіркових дисциплін всіх освітніх програм.

2.7. Вивчення дисциплін за вибором розпочинається з другого семестру навчання.

2.8. Основні терміни та їх визначення:

академічна мобільність – можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами;

варіативна складова (навчальні дисципліни за вибором) – це дисципліни, які вводяться вищим навчальним закладом для більш повного задоволення освітніх і кваліфікаційних вимог здобувача для потреб суспільства, ефективнішого використання можливостей закладу освіти, врахування регіональних особливостей тощо;

індивідуальний навчальний план – документ, що визначає послідовність, форму і темп засвоєння здобувачем освіти освітніх компонентів освітньої програми з метою реалізації його індивідуальної освітньої траєкторії та розробляється закладом освіти у взаємодії із здобувачем освіти за наявності необхідних для цього ресурсів; є основним робочим документом студента згідно з вимогами Європейської кредитно-трансферної системи організації освітнього процесу;

індивідуальна освітня траєкторія – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів і форм здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання; індивідуальна освітня траєкторія в закладі освіти може бути реалізована через індивідуальний навчальний план;

навчальний план – це нормативний документ університету, що регламентує навчання на певному освітньому рівні за певною спеціальністю; визначає перелік та обсяг обов'язкових і вибіркових навчальних дисциплін, послідовність їх вивчення, конкретні форми проведення навчальних занять та їхній обсяг, графік навчального процесу, форми проведення поточного та підсумкового контролю; індивідуальний навчальний план складають на кожний навчальний рік, його затверджує декан факультету;

особистісний потенціал здобувача – сукупність його здібностей – пізнавальних, творчих, комунікативних, дослідницьких; процес виявлення, реалізації і розвитку цих здібностей відбувається в ході освітнього руху здобувачів за індивідуальними траєкторіями навчання.

ІІІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА ВИБОРУ ЗДОБУВАЧАМИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

3.1. Вибіркова частина навчального плану здобувача введена для індивідуалізації навчання і задоволення освітніх і кваліфікаційних потреб особи, ефективного використання можливостей і традицій університету, регіональних потреб тощо. Вибір здобувачем навчальних дисциплін створює умови для досягнення ним наступних цілей:

- поглибити професійні компетентності в межах обраної спеціальності (спеціалізації, освітньої програми) та здобути додаткові спеціальні (фахові, предметні) компетентності, у тому числі із здобуттям професійної кваліфікації (якщо це передбачено освітньою програмою);
- поглибити свої знання та здобути додаткові загальні і загальнопрофесійні компетентності в межах споріднених спеціальностей і галузі знань;
- ознайомитись із сучасним рівнем наукових досліджень інших галузей знань та розширити або поглибити знання за загальними компетентностями.

3.2. У відповідності до сформованих цілей здобувачу пропонується реалізувати свій вибір шляхом:

- вибору соціо-гуманітарних дисциплін світоглядного спрямування, що визначають спеціалізовану підготовку здобувача, і спрямований на підготовку конкурентоспроможного фахівця (не більше 5 відсотків).
- вибору професійно-орієнтованого блоку дисциплін, який включає переважно фахові дисципліни, що визначають спеціалізовану підготовку здобувача в межах обраної освітньої програми, і спрямований на поліпшення здатності здобувача до працевлаштування за обраним фахом (не менше 20 відсотків);

3.3. До числа вибіркових освітніх компонентів можуть включатися практики.

3.4. Кількість та обсяг дисциплін вільного вибору здобувача вищої освіти для конкретного семестру вказана в навчальному плані.

3.5. Обсяг кожної вибіркової дисципліни становить, як правило, 3 кредити ЄКТС (90 годин), на навчальний рік – не менш 5 кредитів (150 годин). Формою підсумкового контролю вибіркового блоку є залік, для професіно-орієнтованого блоку – залік або диференційний залік.

3.6. Вивчення вибіркового блоку починається з першого курсу.

3.7. Вибіркові навчальні дисципліни можуть вивчатися як в університеті, так і в інших закладах вищої освіти (зокрема закордонних), відповідно до реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти.

3.8. Терміни проведення процедури вибору здобувачами навчальних дисциплін визначаються із необхідності своєчасного планування та організації освітнього процесу (формування контингенту студентів у групах і потоках для планування навчального навантаження науково-педагогічних працівників), його методичного і кадрового забезпечення.

3.9. Заходи з організації вивчення вибіркового блоку навчальних дисциплін здійснюються у навчальному році, що передує навчальному року, у якому заплановане вивчення цих дисциплін. Студенти реалізують своє право вибору навчальних дисциплін (спеціалізованих блоків дисциплін) на початку весняного семестру, як правило у лютому-березні, який передує навчальному року, в якому передбачене їх вивчення. Для студентів, які навчаються за освітніми програмами, де вільний вибір заплановано у першому навчальному році, вибір організовується впродовж першого місяця навчання.

IV НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

4.1. Викладання вибіркового блоку дисциплін можуть здійснювати всі кафедри університету за умов наявності відповідного кадрового, наукового, навчально-методичного та інформаційного забезпечення, відгуки студентів про якість викладання дисциплін на кафедрах, що є свідченням спроможності кафедри оперативного задоволення потреби здобувачів вищої освіти для створення індивідуальної освітньої траєкторії навчання за обраними спеціальностями.

4.2. Формування вибіркового блоку дисциплін (каталогу курсів) здійснюється робочими групами, склад яких затверджується наказом ректора не пізніше 15 жовтня поточного навчального року. До складу робочих груп мають входити завідувачі всіх випускових кафедр спеціальності/напряму підготовки, гаранті освітніх програм та представники органів студентського самоврядування. Головою робочої групи призначається декан відповідного факультету.

4.2.1. Для формування робочою групою факультету переліку вибіркового блоку навчальних дисциплін кафедри до 15 жовтня поточного навчального року подають схвалений на їх засіданні перелік. Перелік вибіркового блоку навчальних

дисциплін, розроблений кафедрами, формується окремо за кожним напрямком підготовки та рівнем вищої освіти.

4.2.2. Обсяги і зміст дисциплін, які спрямовані на розширення та поглиблення спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, мають враховувати структурно-логічну схему вивчення обов'язкових дисциплін, кількість кредитів і точок контролю в семестрі, визначених навчальним планом для вибіркової частини конкретної освітньої програми.

4.2.3. До переліку вибірових навчальних дисциплін відповідної освітньої програми не можуть пропонуватись дисципліни, що аналогічні за змістом з обов'язковими навчальними дисциплінами.

4.2.4. Для формування переліку вибірових навчальних дисциплін робочі групи аналізують необхідну інформацію та можливості якісного забезпечення кафедрою освітнього процесу.

4.2.5. Необхідною інформацією для формування переліку вибірових дисциплін є стратегії розвитку медичної галузі, національної економіки; інформація від установ роботодавців щодо їх поточних та перспективних потреб; відгуки випускників університету щодо відповідності навчального плану спеціальності потребам виробничої сфери; рейтингові списки вибірових навчальних дисциплін у попередніх роках, результати підсумкового та ректорського контролю знань здобувачів.

4.2.6. На підставі аналізу зазначеної вище інформації робочі групи формують перелік вибірових дисциплін.

4.3. Навчальний відділ здійснює перевірку наявного методичного (робочі навчальні програми дисциплін затверджені Центральною навчально-методичною комісією університету) та кадрового забезпечення вибірових дисциплін.

4.4. До 15 грудня поточного навчального року перелік вибірових навчальних дисциплін затверджується Вченою радою університету на наступний навчальний рік.

4.5. Перелік дисциплін вільного вибору на наступний навчальний рік може змінюватись. Пропозиції щодо внесення змін до Каталогу та переліку вибірових дисциплін на наступний навчальний рік формуються завідувачем кафедри у поданні на ім'я ректора університету до 01 жовтня поточного навчального року та розглядається робочою групою в встановленому порядку.

4.6. Затверджені переліки вибірових дисциплін до 15 січня розміщуються навчальним відділом для ознайомлення здобувачів на офіційному сайті університету у вкладці «Каталог курсів», кафедрами – на інформаційних стендах кафедр та деканатів із зазначенням автора вибіркової дисципліни, короткого опису змісту дисциплін, обсягу в кредитах ЄКТС та семестру викладання.

4.7. Каталог вибірових дисциплін щорічно переглядається та оновлюється відповідно до сучасних вимог.

4.8. Вибіркова навчальна дисципліна циклу соціальногуманітарної підготовки запроваджується за умови чисельності групи не менше 25 осіб; для

вивчення дисциплін з іноземної мови та професійного напрямку групи можуть нараховувати 12-15 осіб.

У ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ВИБІРКОВОЇ СКЛАДОВОЇ ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ ЗДОБУВАЧА

5.1. Для формування контингенту студентів для вивчення вибіркового дисциплін на наступний навчальний рік кафедри ознайомлюють студентів з переліком вибіркового дисциплін, викладання яких вони забезпечують, та їхніми анотаціями, сприяють студентам в одержанні в повному обсязі інформації про вибірково дисципліну.

5.2. Для забезпечення принципу конкурентності при виборі здобувачами вищої освіти вибіркового дисциплін науково-педагогічні працівники кафедри у вільний від аудиторних занять час проводять відповідні презентаційні заходи (читають оглядові лекції, готують інформаційні матеріали, що можуть бути розміщені на сайті університету, сторінці факультету, кафедри тощо).

5.3. Здобувачи обирають курси за вибором відповідно до навчального плану на принципах альтернативності, змагальності та академічної відповідальності у терміни:

- до 15 березня поточного навчального на наступний навчальний рік;
- до 01 жовтня поточного навчального року здобувачів першого року навчання (1 курсу або 2 курсу, з нормативним терміном навчання);
- здобувачі вищої освіти, які поновились на навчання або перевелись з інших закладів вищої освіти, мають право визначитися з вибірково дисциплінами, з урахуванням наявності вільних місць в академічних групах, які вивчають відповідну дисципліну, протягом першого робочого тижня після зарахування.

5.4. Після ознайомлення з Каталогами здобувачі вищої освіти у зазначені терміни визначають свій вибір щодо вивчення конкретних дисциплін шляхом подання письмової заяви на ім'я декана факультету, що є підставою для формування індивідуального навчального плану здобувача на наступний навчальний рік. (Додаток 1)

5.6. Здобувачеві може бути відмовлено у реалізації його вибору і запропоновано зробити новий вибір, якщо на вивчення вибірково навчальної дисципліни записалось менше необхідної кількості здобувачів. Деканат доводить до відома здобувачів про перелік дисциплін, які вважаються не обраними. Здобувачам пропонується обрати зі скорегованого переліку дисципліни, де може з'явитися достатня кількість студентів. Після цього здобувач протягом тижня повинен обрати іншу дисципліну, для вивчення якої сформувалась (чи формується) кількісно достатня група.

Обмеження передбачені цим пунктом, не поширюються на ті випадки, коли певну дисципліну обрали всі студенти, для яких вона передбачена.

5.7. Здобувач, який з поважної причини (хвороба, використання права на академічну мобільність тощо), не визначився з вибірково дисциплінами, має право визначитися протягом першого робочого тижня після того, як він

з'явився на навчання. В зазначений термін здобувач звертається в деканат із заявою для запису на вивчення обраних ним дисциплін.

5.8. Здобувач, який не скористався правом вибору дисциплін без поважної причини, буде записаний на вивчення тих вибіркових дисциплін, які вважаються базовими для його спеціальності, або з міркувань оптимізації навчальних груп деканом факультету.

5.9. Після остаточного формування і погодження академічних груп з вивчення вибіркових дисциплін, інформація про вибіркові дисципліни вноситься до індивідуального плану здобувача. З цього моменту вибіркова дисципліна стає для здобувача обов'язковою. Студент в односторонньому порядку не може відмовитись від вивчення запланованої дисципліни. Самочинна відмова здобувача виконувати сформований таким чином індивідуальний навчальний план є грубим порушенням Положення про організацію освітнього процесу в Одеському національному медичному університеті, що тягне за собою академічну заборгованість.

Внесення до індивідуального плану додаткових навчальних дисциплін без погодження декана не має юридичної сили. Вивчені таким чином курси не зараховуються.

5.10. Зміна здобувачем з об'єктивних причин свого вибору після його затвердження можлива лише за дозволом декана факультету. Не допускається зміна обраних дисциплін після початку навчального семестру, в якому вони викладаються.

Заява здобувача на внесення змін, до вибіркової складової навчального плану подається до початку навчального року за умови, що здобувач не розпочав опанування вибіркової навчальної дисципліни. Внесені зміни не мають порушувати встановлені в університеті вимоги щодо мінімальної чисельності студентів при формування груп на вивчення вибіркових дисциплін.

Зміни, внесені до індивідуального навчального плану здобувача затверджуються деканом факультету.

5.11. Заяви здобувачів щодо вибіркового вибору дисциплін, включених після погодження у встановленому порядку до індивідуальних планів, зберігаються в особовій справі здобувача.

5.12. На підставі заяв студентів декани факультетів до 10 травня видають накази про створення академічних груп щодо вивчення вибіркового вибору дисциплін на наступний навчальний рік.

5.13. Копія наказу про вивчення вибіркового вибору дисциплін надається до навчального відділу для складання та затвердження робочих навчальних планів, врахування в розрахунку навчального навантаження відповідних кафедр на навчальний рік та в розкладі занять.

5.14. Розклад занять формується навчальним відділом з урахуванням необхідності забезпечення права студентів на вивчення дисциплін вільного вибору в час, що не співпадає з розкладом занять здобувачів за спеціальністю.

VI ПРОЦЕДУРА ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ ВИБІРКОВИХ ДИСЦИПЛІН, ЗДОБУТИХ В ІНШИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

6.1. У разі поновлення, переведення здобуача вищої освіти з іншого закладу вищої освіти, допуску до занять після завершення академічної відпуски перезарахування вибіркового дисциплін проводиться деканом факультету на підставі академічної довідки, наданої здобувачем в установленому порядку.

6.2. Перезарахування кредитів вибіркового дисциплін проводиться за рахунок фактично вивчених дисциплін, що не дублюють зміст обов'язкових (із циклу вільного вибору) на обраній освітній програмі, за умови однакової (або більшої) кількості кредитів.

6.3. Декан факультету може дозволити здобувачам-учасникам програм академічної мобільності зараховувати вибірково дисципліни, які прослухані в іншому закладі вищої освіти-партнері, але не передбачені навчальним планом відповідної спеціальності в університеті за умови виконання ними функції споріднених компетентностей.

VII ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. Положення запроваджується в дію з моменту затвердження Вченою радою університету.

7.2. Зміни та доповнення до Положення вносяться та затверджуються Вченою радою університету у тому ж порядку, що й саме Положення

7.3. Університет несе відповідальність за якість викладання і належне методичне забезпечення навчальних дисциплін, які пропонуються студентам для реалізації ними права вільного вибору.

7.4. Контроль за виконанням та дотримання вимог Положення здійснюють посадові особи університету в межах своїх повноважень, що встановлені функціональними обов'язками.

ЗРАЗОК заяви здобувача вищої освіти на включення до індивідуального
плану дисциплін вільного вибору

Декану _____ факультету
проф. _____

(П.І.Б.)
студента _____ курсу _____ групи
спеціальності _____

ЗАЯВА

Прошу включити в мій індивідуальний навчальний план на 20__ /20 __
навчальний рік такі дисципліни вільного вибору:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

(дата)

(підпис)

(ПІБ)

Узгоджено:

Завідувач кафедри

(підпис)

(ПІБ)

Загальні компетентності (цикл загальної підготовки)		Професійні компетентності (цикл професійної підготовки)
соціогуманітарні дисципліни	загальнотеоретичні дисципліни наскрізного характеру	фахові
15 кредитів (5 дисциплін)	24 кредити (8 дисциплін)	51 кредит (17 дисциплін)
Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин Основи медичних комунікацій Академічне письмо Історія медицини Основи соціологічних досліджень Англійська медична термінологія Правознавство Конфліктологія	Основи електрокардіографії Біологія індивідуального розвитку Прикладна хімія в медицині Актуальні питання медичної ембріології Клінічна біохімія Мікробна екологія людини Клітинні технології в медицині Основи клініко- лабораторної діагностики Основи раціонального харчування дітей Практична дієтологія. Типологічні особливості харчової поведінки людини Побічна дія ліків	4 курс Актуальні питання ендоскопії Біопсійна діагностика Особливості перебігу захворювань внутрішніх органів у людей похилого віку Комунікативні навички в медичній практиці Планування сім'ї. Контрацепція. Актуальні питання малоінвазивних хірургічних технологій Функціональна діагностика опорно-рухового апарату з основами м'язового тестування та електроміографії
		5 курс Актуальні питання паліативної допомоги онкохворим Секційний курс Актуальні питання пластичної хірургії та регенеративної медицини Актуальні паразитарні хвороби людини Актуальні питання ранньої діагностики онкологічних захворювань вуха, горла та носа
		6 курс Вакцинопрофілактика інфекційних хвороб Малоінвазивна урологія Актуальні питання андрології Актуальні питання трансфузіології Клініко-лабораторна діагностика у внутрішній медицині Медична реабілітація Актуальні питання церебро- васкулярної патології Актуальні питання отохірургії Методи дослідження слухової функції ЕКГ в невідкладній кардіології Клінічна електроенцефалографія